

*Sygn. akt VIII U 2282/14*

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

**Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

**w składzie:**

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSO Patrycja Bogacińska-Piątek</b>
<b>Protokolant:</b>	<b>Justyna Jarzombek</b>

**po rozpoznaniu w dniu** 9 stycznia 2015 r. w Gliwicach

**sprawy** J. S.

**przeciwko** Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

**o** odsetki

**na skutek odwołania** J. S.

**od decyzji** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

**z dnia** 2 października 2014 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej J. S. prawo do odsetek ustawowych od rat renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy:

a) za okres od 1 września 2011r. do 30 września 2011r. - od 16 grudnia 2011r. do daty wykonania decyzji z 10 kwietnia 2014r.,

b) za okres od 1 października 2011r. do 31 marca 2014r. – od 16-tego każdego miesiąca do daty wykonania decyzji z 10 kwietnia 2014r;

2. w pozostałej części oddala odwołanie;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. VIII U 2282/14

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił J. S. prawa do odsetek ustawowych od renty albowiem decyzja została wydana w terminie tj. w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej

okoliczności, którą był prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21 lutego 2014 roku. Wpłynął on do Oddziału 18 marca 2014 roku. Decyzja z dnia 10 kwietnia 2014 roku została wydana w terminie.

Ubezpieczona J. S. w odwołaniu domagała się zmiany decyzji i przyznania jej odsetek ustawowych od wypłaconych rat renty od 16 listopada 2011 roku od daty wydania decyzji odmawiającej jej prawa do renty do dnia wypłaty zaległych rat. Ponadto domagała się zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołująca podała, że od początku twierdziła, że decyzja odmawiająca jej prawa do renty jest błędna i na skutek wydania błędnej decyzji odmownej organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS powinien wydać decyzję w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W niniejszej sprawie wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 21 lutego 2014 roku wpłynął do Oddziału 18 marca 2014 roku. Decyzja została wydana w terminie 30 dni od tej daty i odsetki nie należą się.

### ***Sąd ustalił następujący stan faktyczny:***

Decyzją z dnia 16 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej J. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ w ostatnim 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy ubezpieczona udowodniła jedynie 2 lata 2 miesiące i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych, zamiast wymaganych 5 lat.

Ubezpieczona złożyła odwołanie. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygnaturą akt VIII U 2234/11. W sprawie tej wyrokiem z dnia 31 lipca 2012 roku Sąd oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że urodzona (...) ubezpieczona udowodniła łącznie 27 lat, 8 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 21 lat, 6 miesięcy i 23 dni okresów składkowych. Ponadto Sąd ustalił, iż w dniu 23 września 2009 roku J. S. złożyła wniosek o rentę. Została zaliczona do osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu raka odbytnicy z wyłonionym sztucznym odbytem. Lekarz orzecznik stwierdził, że całkowita niezdolność do pracy powstała w styczniu 2009 roku i będzie trwała do czerwca 2012 roku.

Wniosek o rentę został złożony w dniu 23 września 2011 roku, a więc w dniu wejścia w życie nowelizacji przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzonych ustawą z dnia 28 lipca 2011 roku (Dz. U. z 2011r. nr 187, poz.1112). Z tym dniem do art. 58 dodano ust. 4, zgodnie z którym przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy, ale nie posiada 25 lat okresów składkowych. Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że z uwagi na to, że J. S. nie posiada co najmniej 25 lat okresów składkowych, to do nabycia prawa do renty musi wykazać co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych przed datą złożenia wniosku o rentę, lub datą powstania niezdolności do pracy, a tego warunku nie spełnia.

Na skutek apelacji Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 28 maja 2013 roku, w sprawie III AUa 1940/12 uchylił zaskarżony wyrok wraz z poprzedzającą go decyzją organu rentowego i sprawę przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ocena Sądu Okręgowego, podzielałającego stanowisko organu rentowego, iż skarżąca nie spełniła warunków do nabycia prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest nietrafna. Sąd Apelacyjny wskazał, że decyzja z 28 stycznia 2010 roku była wadliwa. Niespornie skarżąca nie wykazała co najmniej 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy lub przed dniem złożenia wniosku o rentę (art. 57 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 58 ust. 2 ustawy), lecz legitymując się wymaganym co najmniej 20-letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz stwierdzoną całkowitą niezdolnością do pracy spełniła przesłanki do świadczenia na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy, bez potrzeby wykazywania warunku

przewidzianego w art. 58 ust. 2. Sąd Apelacyjny odwołał się do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 roku, sygn. I UZP 5/05 (OSNPUSiSP 2006, Nr 19-20, poz.305).

Sąd Apelacyjny wskazał także na przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. Z kolei po myśli art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Przepis art. 100 ust. 1 ustawy w ogóle nie nawiązuje do daty zgłoszenia wniosku. Natomiast data zgłoszenia wniosku decyduje o wypłacie świadczeń.

Sąd Apelacyjny stwierdził, iż ubezpieczona spełniała wszystkie przesłanki do nabycia prawa do renty już w dniu 25 września 2009 roku, zaś wypłata należnego świadczenia przysługuje nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłosiła wniosek, tj. od 1 września 2011 r. Sąd Apelacyjny polecił przy ponownym rozpoznaniu sprawy przeprowadzić badanie ubezpieczonej celem ustalenia czy po dniu 30 czerwca 2012 roku była nadal całkowicie niezdolna do pracy i w zależności od wyniku badania, przyznać skarżącej prawo do renty okresowej bądź na stałe.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy ZUS skierował ubezpieczoną do lekarza orzecznika, który w orzeczeniu z dnia 31 lipca 2013 roku stwierdził całkowitą niezdolność do pracy od 23 stycznia 2009 roku do 31 lipca 2015 roku. Na podstawie tego orzeczenia ZUS wydał decyzję odmowną z dnia 20 sierpnia 2013 roku. Ubezpieczona odwołała się do Sądu Okręgowego w Gliwicach domagając się zmiany zaskarżonej decyzji. Sprawa toczyła się pod sygn. akt VIII U 2393/13. W sprawie tej wyrokiem z dnia 21 lutego 2014 roku Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i

Przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 września 2011 roku do 31 lipca 2015 roku.

W rozważaniach prawnych Sąd stwierdził, że stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami. Przedmiotem sporu było zastosowanie przepisów prawa.

Sąd wskazał, że w stanie prawnym obowiązującym do 22 września 2011 roku prawo do renty mogła nabyć kobieta całkowicie niezdolna do pracy, która wykazała 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nie była zobowiązana do wykazywania 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy lub przed złożeniem wniosku. Niezdolność do pracy nie musiała powstać w niektórych okresach składkowych i nieskładkowych lub w ciągu 18 miesięcy od ich ustania – art. 57 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 227 ze zm./. W przedmiotowej sprawie ubezpieczona spełniała warunki do przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy przed 22 września 2011 roku. Warunki te były spełnione 23 stycznia 2009 roku ponieważ od tej daty ubezpieczona była całkowicie niezdolna do pracy i posiadała już 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Jak wskazał w wyroku Sąd Apelacyjny zgodnie z przepisem art. 100 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej prawo do świadczenia powstaje z chwilą spełnienia warunków. Zatem decyzja przyznająca prawo do renty ma charakter deklaratoryjny. Skoro ubezpieczona spełniła warunki do renty już 23 stycznia 2009 roku – zgodnie z obowiązującymi wtedy przepisami art. 57 ust. 1 i 2 w zw. z art. 58 ust. 1 i 2 ustawy emerytalno-rentowej - nie było podstaw do stosowania przepisów ustawy emerytalno-rentowej w brzmieniu obowiązującym od 23 września 2011 roku.

Odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony organowi rentowemu 18 marca 2014 roku. W wykonaniu wyroku ZUS wydał decyzję z dnia 10 kwietnia 2014 roku o przyznaniu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 września 2011 roku do 31 lipca 2015 roku. W decyzji ustalono datę wypłaty świadczenia na dzień 15 każdego miesiąca i orzeczono o wyrównaniu za okres od 1 września 2011 roku do 30 kwietnia 2014 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt rentowych oraz na podstawie akt Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt VIII U 2393/13.

Powyższe dowody nie budziły wątpliwości Sądu i zostały w całości przyjęte za podstawę do ustalenia stanu faktycznego.

**Sąd zważył, co następuje: odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.**

Zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych / Dz. U. z 2004 roku, nr 137, poz. 887 ze zm. / jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / tekst jednolity : Dz. U. z 2004 roku, nr 39, poz. 353 ze zm. / organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Po myśli przepisu art. 118 ust. 1a. powyższej ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

ZUS w odpowiedzi na odwołanie wskazywał, że decyzja wydana została w terminie ponieważ datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie była data wpłynięcia do oddziału wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach przyznającego ubezpieczonej rentę. Sąd nie podziela takiej wykładni przepisu art. 118 ust 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Według Sądu przepis ten stanowi, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności koniecznej do wydania decyzji uznaje się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu o ile za nieustalenie tych okoliczności odpowiedzialności nie ponosi organ rentowy. Takie stanowisko wyraził też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 roku sygn. P 11/07.

Ubezpieczona domaga się odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy. W sprawie tej okolicznością sporną nie była kwestia niezdolności ubezpieczonej do pracy, ale zastosowanie przepisów prawa – co szeroko omówione zostało przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 28 maja 2013 roku, sygn. akt III AUa 1940/12, a następnie Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 21 lutego 2014 roku, sygn. akt VIII U 2393/13 .

W ocenie Sądu organ rentowy po wpłynięciu wniosku odwołującej mógł prawidłowo zastosować przepisy prawa, zaś ich błędne zastosowanie jest okolicznością obciążającą ZUS.

Zgodnie § 2.ust 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych / Dz. U. Z 1999 roku, nr 12, poz. 104 / odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Według ust 2. okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Zgodnie z ust 4. okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Decyzją z dnia 16 listopada 2011 roku został rozpoznany wniosek ubezpieczonej o rentę i w tej dacie mogła zostać wydana prawidłowa decyzja. Termin wypłaty świadczenia przypada na 15-tego każdego miesiąca. Zatem świadczenie za wrzesień powinno być wypłacone do 15 grudnia 2011 roku i od 16 grudnia 2011 roku do daty wykonania decyzji z 10 kwietnia 2014 roku ZUS pozostawał w opóźnieniu z jego wypłatą. Miał przy tym na uwadze Sąd, że kwota stanowiąca

sumę świadczeń za okres od 1 września 2011 roku do 30 kwietnia 2014 roku została wypłacona w dniu wykonania decyzji z 10 kwietnia 2014 roku.

Z kolei opóźnienie w wypłacie rat za okres od 1 października 2011 roku do 31 marca 2014 roku miało miejsce od 16-tego dnia każdego miesiąca do dnia wykonania decyzji z 10 kwietnia 2014 roku. Świadczenie za kwiecień 2014 roku wypłacone zostało w terminie.

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wskazanym w pkt 1 sentencji na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c.

Nie było podstaw do przyznania prawa do odsetek od świadczenia za wrzesień 2011 roku od 16 listopada 2011 roku do 15 grudnia 2011 roku i w tej części odwołanie zostało oddalone na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. mając na uwadze, że ubezpieczona uległa w nieznaczej części roszczenia.

.